

Bibliotheek & Archief

Jaarverslag
2022

Universiteit
Antwerpen

Inhoud

08

DE BIBLIOTHEEK ALS DERDE PLEK

12

AANDACHT VOOR MENTAAL WELZIJN

16

ARCHIEF IN OPBOUW

20

OMGAAN MET CALAMITEITEN

22

ERFGOEDDAG: ALLES UIT DE KAST!

29

DIGITAAL ARCHIEF

38

IN BEELD

06 ORGANISATIE

08 INFRASTRUCTUUR

16 FYSIEKE COLLECTIE

22 TENTOONSTELLINGEN

26 DIGITALE COLLECTIE

30 PARTNER IN ONDERWIJS

34 PARTNER IN ONDERZOEK

37 IN BEELD

40 KERNCIJFERS

COLOFON

Redactie
Bibliotheek & Archief

Eindredactie & vormgeving
An Marien
Jessica Van de Weerd
Jolien Cuyvers

Voorwoord

2022 staat in de annalen van het Departement Bibliotheek & Archief met intense penseelstreken gemarkeerd. Het was een jaar van vele emoties en uitersten. Het jaar begon onder het zware juk van corona, kleurde zwart in de zomer naar aanleiding van de felle brand van woensdagnamiddag 6 juli op de Stadscampus en werd feestelijk afgesloten met de vieringen en samenkomsten rond het afscheid van departementshoofd Trudi Noordermeer.

In dit jaarverslag vindt de lezer korte teksten, foto's en cijfers. Als erkende erfgoedinstelling maakte ons departement al jaarverslagen voor de Bijzondere Collecties (samen met het Ruusbroecgenootschap) en het Universiteitsarchief. Vanaf 2023 is het ons voornemen om jaarlijks rapporten te presenteren, om trots neer te leggen wat we als team hebben gepresteerd, om de dienstverlening voor faculteiten en studenten op het gebied van onderzoek en onderwijs voor te stellen, om evoluties te kunnen zien en uiteindelijk te voorspellen en om het adagium 'Meten is weten' in de praktijk om te zetten.

Wij kijken samen met onze stakeholders terug naar een jaar met vele hoogtenpunten en vooral hard werk van alle collega's, vaak achter de schermen. Denk maar aan de collega's van Bijzondere Collecties die na de verwoestende brand niet alleen een tentoonstelling moesten evacueren, maar ook intens investeerden in Kunst op de Campus. Feest was er op Campus Groenenborger, waar een depot voor academisch erfgoed werd

ingericht en waar een prachtige campusbibliotheek werd geopend met stilte- en groepsworkplekken en een BibLab (Makerspace). Op Campus Drie Eiken en op de Stadscampus plaatsten we mindfulnesten, waar men in stilte kan mediteren. We maakten zo van het mentale welzijn van studenten en personeelsleden een topprioriteit. Verder tekenden we op de Stadscampus een nieuwe, groene ontmoetingsruimte uit. Op personeelsvlak sprong dan weer het afscheid van enkele van de *founding fathers* van Anet in het oog. In oktober trad er ook een nieuw departementshoofd aan. Om het jaar af te sluiten zette het departement zich in ten voordele van De Warmste Week en toonden we dat we ons wel degelijk de 'Warmste Bibliotheek' mogen noemen.

In 2023 willen we het Departement ADBIB herdopen tot DB&A: Departement

Bibliotheek & Archief. Het is onze doelstelling om het departement nog meer te verankeren binnen de universitaire gemeenschap. Met het oog hierop komen voortaan de Bibliotheekraad (halfjaarlijks) en de Facultaire Bibliotheekcommissies (jaarlijks) met een vaste frequentie samen. Eind 2022 startten we de voorbereiding van een beleidsplan 2024-2028. Andere prioriteiten zijn de aandacht voor elektronische informatie, Open Science, rondleidingen en bibliotheekintroductions en de ontwikkeling van een e-depot. Tot slot kijken we onze stakeholders recht in de ogen op zoek naar nog intensere samenwerkingen: YUFE, AUHA, KBR, VEB en zovele anderen.

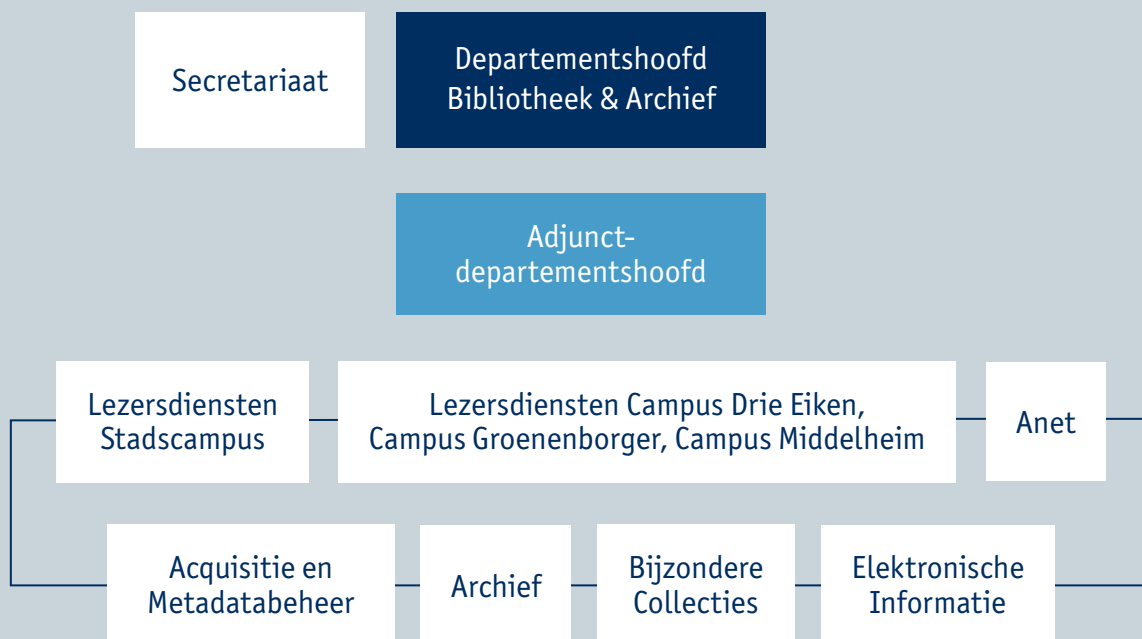
Dr. Rik Van Daele
Departementshoofd
Bibliotheek & Archief

Organigram

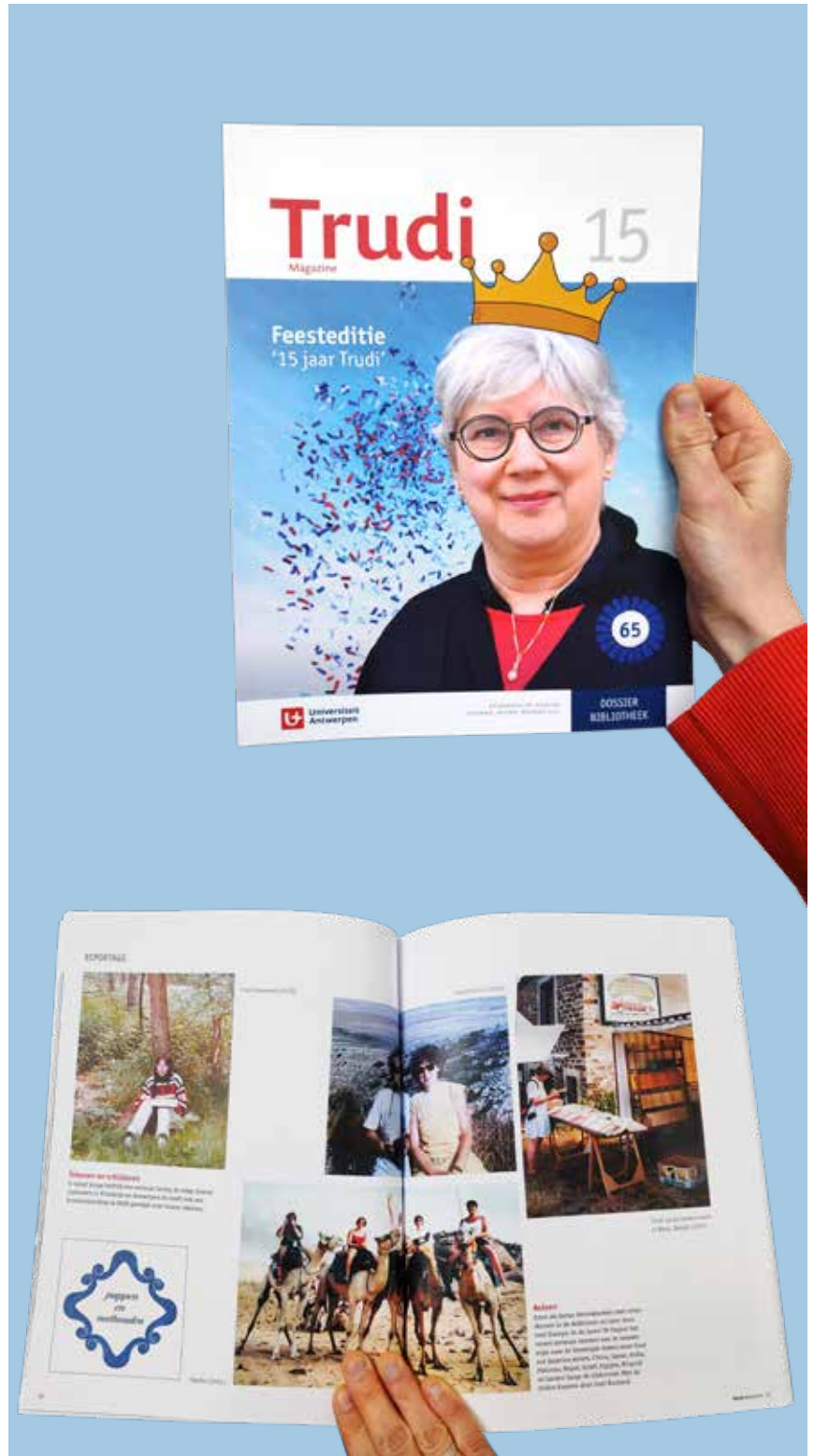

Afscheid departementshoofd Bibliotheek & Archief

2022 was een jaar van afscheid nemen en verwelkomen, een spiegel van het leven zelf. Eind september 2022 nam Trudi Noordermeer afscheid van de Universiteitsbibliotheek waar zij vijftien jaar lang aan het hoofd stond. Op 13 september werd te harer ere een congresdag georganiseerd in aanwezigheid van vakgenoten, familieleden en bekenden. Haar collega's boden haar het 'Trudi 15 Magazine' aan waarin onder andere de zorg voor de digitale bibliotheek, de oprichting van een archiefdienst, de erkenning van een cultureel-erfgoedbibliotheek en haar rol in de commissie Kunst op de Campus in beeld werden gebracht.

Met Trudi verlieten ook drie sterkhouders van Anet de organisatie, met name Marc Jeurissen, Jef Tegenbos en Richard Philips. Adjunct-departementshoofd Veronique Rega werd diensthoofd van Anet met Bart Moelans als technologisch manager.

Rik Van Daele, opvolger van Trudi, liep in september 2022 al even warm en nam zijn taak voltijds op per 1 oktober 2022. De nieuwe hoofdbibliothecaris is doctor in de Letteren en de Wijsbegeerte en was onder andere actief als stadsbibliothecaris en als directeur Cultuur van de stad Sint-Niklaas.

2 | INFRASTRUCTUUR

De bibliotheek als derde plek

De vernieuwde bibliotheek Exacte & Toegepaste Ingenieurswetenschappen

Wie voor 2020 de bibliotheek Exacte en Toegepaste Ingenieurswetenschappen op Campus Groenenborger bezocht, kan beamen dat die absoluut niet voldeed aan de vereisten voor een moderne en aangename bibliotheek. De infrastructuur en het meubilair waren totaal verouderd.

Start verbouwingen

Ruim elf jaar stonden een verbouwing en uitbreiding op de planning, maar pas eind 2019 werd het officiële startschot gegeven. De bibliotheek houdt van een uitdaging, dus bleven we open tijdens de verbouwing. De collectie verhuisde

naar het nieuwe, lege magazijn in gebouw U en werd opvraagbaar. In maart 2020 brak de coronapandemie uit.

De vernieuwde bibliotheek

De verouderde bibliotheek transformeerde geleidelijk in een moderne, dynamische bibliotheek met ruimte voor studie, samenwerking en cocreatie. Bij de inrichting hielden we volop rekening met de wensen van de studenten, zoals rustig kleurgebruik, groenaccenten, akoestiek en voldoende stroom en wifi. We zorgden voor een evenwichtige opdeling van plekken voor individueel studiewerk in de stille zone en plekken

voor groepswork, met whiteboards en presentatietools, in de groepsworkzone en groepsworklokalen.

Feestelijke opening

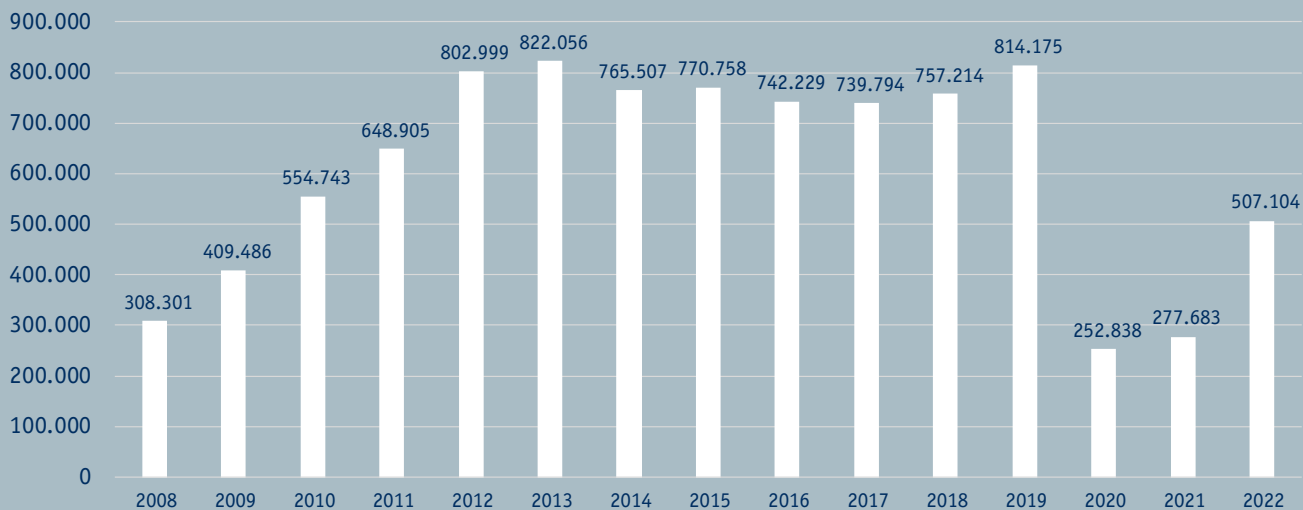
In september 2020 kon de bibliotheek terug open met de toen geldende COVID-19 richtlijnen en maatregelen. Het werd een opening in mineur, zonder toeters of bellen. In september 2021 vierden we bescheiden de eerste verjaardag van onze heropening. In juni 2022 kon de rector eindelijk de vernieuwde en uitgebreide bibliotheek op Campus Groenenborger officieel inhuldigen.

2 | INFRASTRUCTUUR

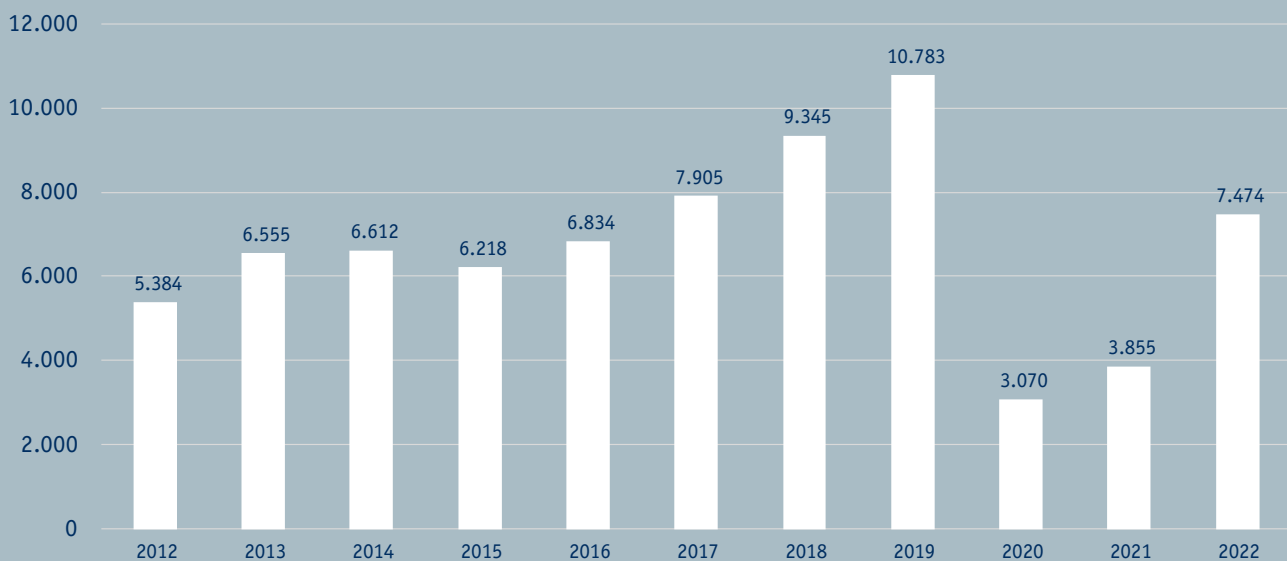

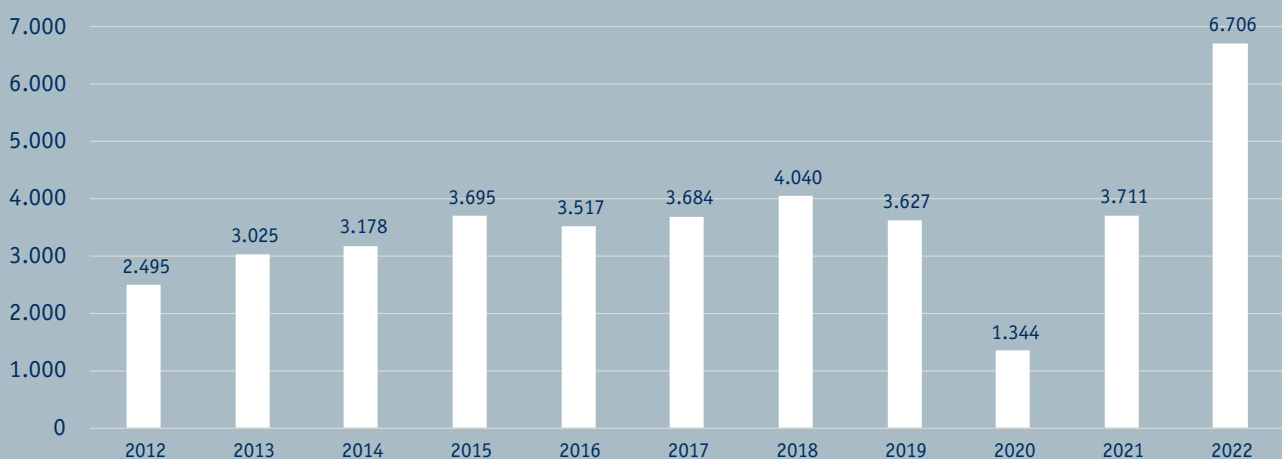
Bezoekers Stadscampus

Bezoekers Campus Drie Eiken

Bezoekers Campus Groenenborger

Aandacht voor mentaal welzijn

Om iedereen die er behoefte aan heeft de kans te geven om zich even te onttrekken aan de hectiek en prikkels van alledag, plaatste de bibliotheek twee mindful-nesten, een op de Stadscampus en een op Campus Drie Eiken. De installatie van deze cabines is een primeur in België.

Een mindfulnest is een geluiddichte cabine met een zachte inrichting waar studenten en medewerkers zich even kunnen terugtrekken, een moment voor zichzelf nemen en een (begeleide) meditatie kunnen volgen.

Met een iPad kan de gebruiker een programma naar keuze invoeren. Je kiest een lichtkleur en intensiteit, en kan luisteren naar serene soundscapes of een begeleide meditatie, maar je kan ook gewoon in stilte zitten of zelfs even indommelen.

De cabines worden in Nederland vervaardigd met gerecycleerde en duurzame materialen zoals kurk en vilt, en zijn zo ontworpen dat elk deeltje kan worden hergebruikt.

Uit onderzoek naar hun impact op het welzijn van studenten en medewerkers blijkt dat 85% van de gebruikers aangeeft na gebruik meer gefocust te zijn. De mindfulnesten kregen pers aandacht, zo verscheen er onder andere een artikel in De Morgen.

Stadscampus

594
meditaties

87%
zegt dat het gebruik
ervan helpt tegen stress
en meer gefocust &
ontspannen te zijn

Campus Drie Eiken

699
meditaties

90%
zegt dat het gebruik
ervan helpt tegen stress
en meer gefocust &
ontspannen te zijn

Een nieuw kijkdepot voor het Academisch Erfgoed

Werking

De werking rond Academisch Erfgoed werd opgestart op 1 maart 2017 en valt onder de leiding van de dienst Bijzondere Collecties. Het doel is het inventariseren en ontsluiten van het aanwezige academische erfgoed op de universiteit en de geassocieerde hogescholen.

Collectie

Onder de term 'academisch erfgoed' vallen niet alleen wetenschappelijke instrumenten, maar ook audiovisuele apparaten en computers. In ruime zin kunnen zelfs alle objecten die te maken hebben met de werking van de universiteit tot het academisch erfgoed gerekend worden, zoals portretten van hoogleraren of linten van een studentenvereniging.

In 2022 werd het erfgoeddepot op Campus Groenenborger opnieuw ingericht. Hiervoor konden we rekenen op de hulp van een stagiair van de opleiding conservatie-restauratie. Zij tekende meerdere plannen uit. Uiteindelijk werden een twintigtal gesloten kasten en een aantal stevige magazijnrekken aangekocht.

De ruimte bestaat uit twee delen: een afgesloten gedeelte waar de kostbare objecten worden bewaard en een kijkdepot met open rekken en glazen kasten. In de toekomst zal het mogelijk zijn om het depot onder begeleiding te bezoeken.

Het nieuwe depot kan in de toekomst onder begeleiding bezocht worden

---

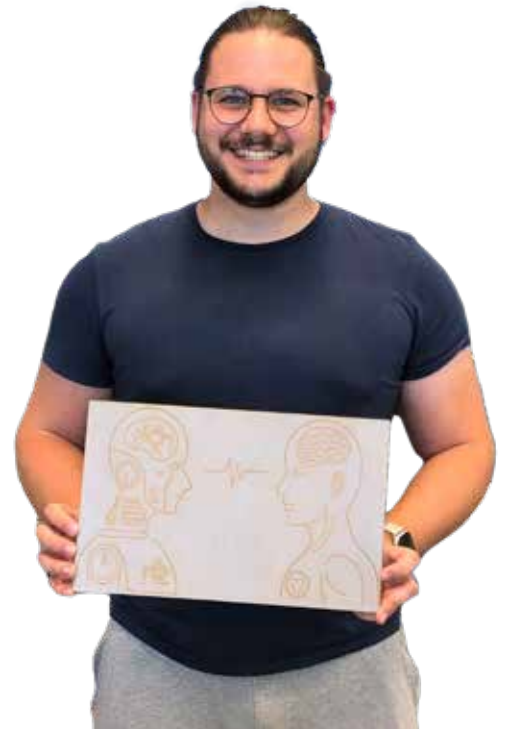
BibLab: de bibliotheek als plek om samen te creëren

De verbouwing en herinrichting van de bibliotheek op Campus Groenenborger bood ons de kans om de focus van de dienstverlening te verbreden. We voorzien nu meer ruimte en mogelijkheden om niet alleen samen te leren, maar ook om samen te werken, te oefenen en te experimenteren.

Op Campus Groenenborger richtten we in de bibliotheek het BibLab in. Dit is een maaklabo met twee 3D-printers,

een lasercutter, vinylcutter, soldeerstation, elektronicapakketten en diverse gereedschappen.

De bibliotheek is heel toegankelijk en heeft ruime openingstijden. Studenten en personeel van de universiteit kunnen er vrij kennis komen maken met de technieken, op individuele basis of tijdens een georganiseerde workshop, begeleid door onze eigen bibliotheekcollega's.

Archief in opbouw

Opname bestuurlijke archieven RUCA - UFSIA - UIA

In 2022 zijn de bestuurlijke archieven van RUCA, UFSIA en UIA geïnventariseerd en overgebracht van Campus Middelheim naar het Universiteitsarchief.

De verschillende reeksen zijn geschoond, (her)verpakt, genummerd en beschreven. In totaal gaat het om meer dan honderd strekkende meter archief. Hierdoor is de langetermijnbewaring van de notulen en zittingsdossiers, gecreëerd door de bestuursorganen van de voorgangers van de Universiteit Antwerpen, gegarandeerd.

Grote meerwaarde

De bestuurlijke reeksen bevatten informatie over het beleid in het algemeen, maar ook over beslissingen rond academisch onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Verder zijn er ook dossiers te vinden over studenten- en personeelsaangelegenheden, bouw- en verbouwingswerken, sociale activiteiten en nog zoveel meer.

Kortom, het archief dat nu beschreven is, is van onschatbare waarde voor het onderzoek naar de geschiedenis van de Universiteit Antwerpen en haar voorgangers.

Collecties in beweging

Op Campus Drie Eiken was tot voor kort de magazijncollectie gehuisvest in gebouw S, nabij de Biomedische bibliotheek. Jarenlang echter zagen we een daling van het aantal aanvragen uit deze collectie. Tegelijk steeg de nood aan ruimte voor de plaatsing van grote -80 °C diepvriezers voor een onderzoeksgroep. In de zomer van 2022 verhuisde de biomedische magazijncollectie (een kleine kilometer aan boeken en tijdschriften) daarom integraal naar de bibliotheekmagazijnen op de Stadscampus.

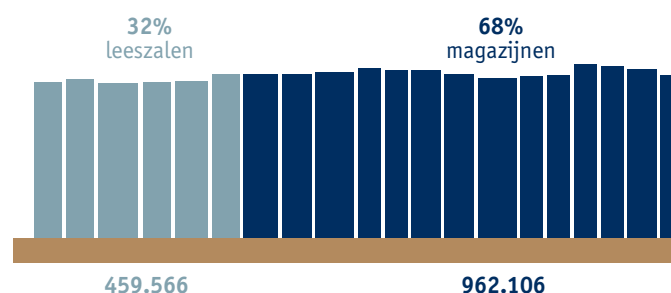
Omdat een verhuisbeweging van deze omvang best veel voeten in de aarde heeft, kozen we ervoor meteen ook de leeszaalcollectie grondig te wieden en waar nodig om te zetten naar de

magazijncollectie. Alle stopgezette printtijdschriften verhuisden mee naar de Stadscampus, alsook monografieën met publicatiedatum ouder dan 1990 of zonder leen sinds 2010. Door deze ingreep creëerden we ruimte voor extra werkplekken. In de rekken is

er opnieuw plaats voor aangroei van de collecties.

De biomedische magazijncollectie is uiteraard nog steeds raadpleegbaar en opvraagbaar via (intern) interbibliothecair leenverkeer.

Plaatsing collectie: exemplaren

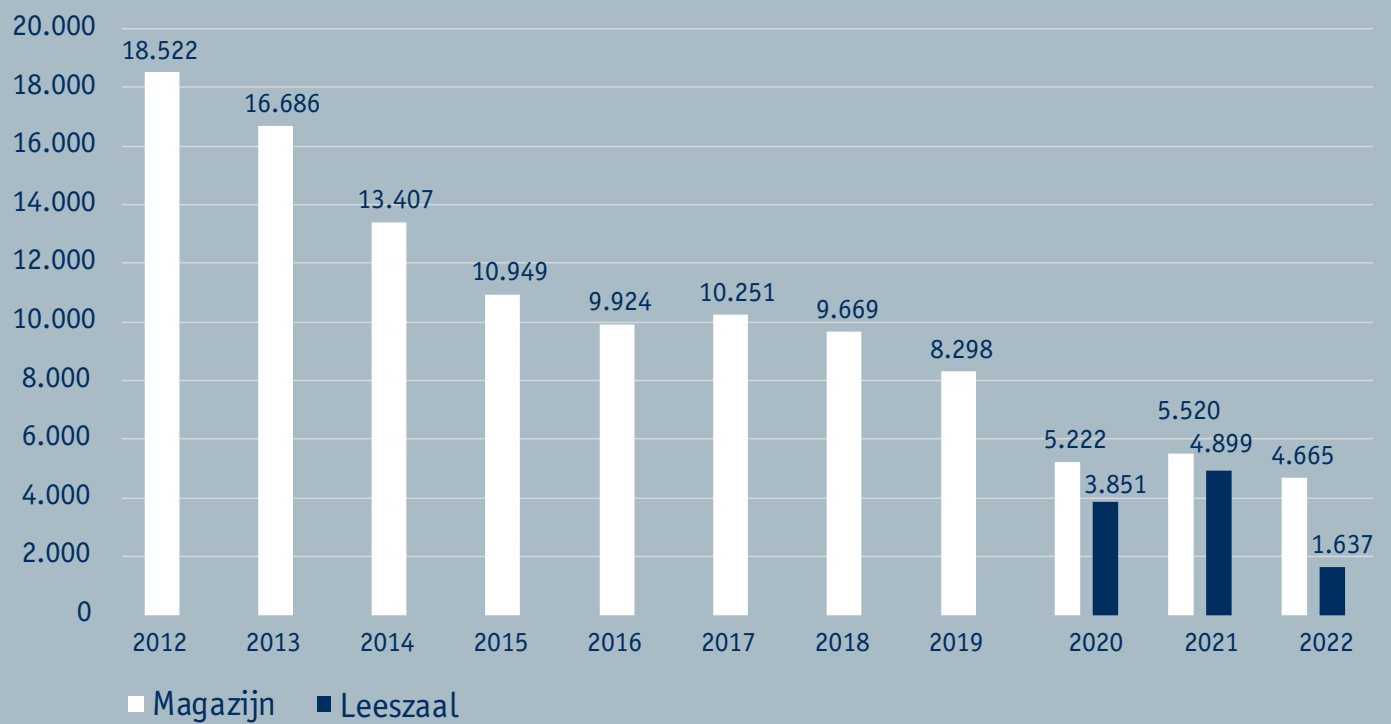

3 | FYSIEKE COLLECTIE

Magazijnaanvragen Stadscampus

Een beeld van de situatie op 6 juli, brand in het Hof van Liere.

Omgaan met calamiteiten

Een bewogen zomer: brand op de Stadscampus

Op 6 juli 2022, een warme en winderige zomerdag, ontstond er tijdens dakwerken een brand in gebouw B, één van de vleugels van het Hof van Liere. Het vuur verspreidde zich razendsnel.

De brandweer probeerde te voorkomen dat het vuur zich zou verspreiden en dat het zou overslaan naar de aanpalende gebouwen. Een van die gebouwen is gebouw A, waar de bibliotheek met het archief en Bijzondere Collecties zich bevindt.

Ook de brandweer hielp op 7 juli met het verplaatsen van enkele zeer grote werken.

Collega's van Bijzondere Collecties zijn druk in de weer om een tentoonstelling te ontruimen en stukken veilig op te bergen.

Collectie vrijwaren

Collega's van de bibliotheek hebben prima werk geleverd door de zones in de bibliotheek waar kostbare en unieke werken worden bewaard, veilig te stellen. De brandweer kon het vuur onder controle krijgen maar er kwam zeer veel bluswater aan te pas, waardoor de inkomhal van de bibliotheek beschadigd raakte.

Kunstcollectie beredderen

De bibliotheek heeft meegeholpen om de kunstwerken van Kunst op de Campus veilig te stellen. Het bluswater, het vochtige en warme binnenklimaat en de roetdeeltjes die zich hardnekkig vastkleefden aan vochtige oppervlakten, baarden de collectiebeheerders grote zorgen.

Meteen na de brand vormde er zich een interdisciplinair team van collectiebeheerders en docenten van de opleiding erfgoedstudies die een plan van aanpak opstelden – en uitvoerden.

Drie zaken waren primordiaal: het veiligstellen van de collecties, het opstellen van een noodregistratie en het uitvoeren van een minimale oppervlaktereiniging om roetschade te voorkomen. Het Departement Bibliotheek & Archief speelde een grote rol bij de beredding van de kunstcollectie, maar ondersteunde ook de faculteiten bij het beredderen van bepaalde archieven en boekcollecties. Ook maanden na de calamiteit is dit hoofdstuk nog niet afgesloten.

De bibliotheek is gelukkig aan de brand ontsnapt

Alles UIT DE KAST!

Een brede kijk op het onderwijs aan de universiteit

EEN ONWIJZE EXPO

Wie nadenkt over het verleden van het onderwijs komt vaak bij de eigen klaservaringen uit. Komt jouw beeld overeen met dat van iemand die aanzienlijk jonger of net ouder is? **Vroeger zag het schoolleven er anders uit. Toch?**

Verschillende erfgoedzorgers van de Universiteit Antwerpen nemen de proef op de som. Ze doken in hun collecties, op zoek naar objecten uit een ver en niet zo ver schoolverleden. **Het resultaat?** 24 grappige, herkenbare, unieke maar vooral schoolse erfgoed- en archiefstukken. De objecten zijn thematisch gegroepeerd en vertellen samen het boeiende verhaal van de universiteit en haar studenten.

WE BUNDELEN ONZE KRACHTEN

Wie kunnen deze schoolse stukken beter van tekst en uitleg voorzien dan... de studenten zelf? Onder het motto **'jong geleerd is oud gedaan'** gingen studenten van de opleiding conservatie-restauratie aan de slag met de tentoonstellingsteksten. De erfgoedbewaarders van de toekomst nemen je mee naar de wondere wereld van prijsbanden, polarimeters en 19de-eeuwse deliberatieverslagen. **Hun missie?** Elk met één object jong en oud aanspreken. Oordeel zelf of ze daarin geslaagd zijn.

MEERSTEMMIGHEID (ALS) TROEF

En er is meer. De studenten schreven niet alleen een tekst, maar namen ook audiofragmenten op. Daarin vertellen ze een persoonlijk verhaal.

Wat vinden ze nu écht van hun object? Inspireert het of verveelt het? Doet het denken aan het eigen schoolleven of helemaal niet? Met deze authentieke geluidsfragmenten halen de studenten nogmaals alles uit de kast!

Benieuwd naar de **teksten** en **audioverhalen** van de studenten?

Scan dan de QR-codes en ervaar hun eigen(zinnige) kijk op de expo.

Universiteit
Antwerpen

Liever alles later ontdekken? Ga naar
[https://blog.uantwerpen.be/
collectief-geheugen/category/erfgoed-2022/
en bezoek de expo online](https://blog.uantwerpen.be/collectief-geheugen/category/erfgoed-2022/)

Erfgoeddag: Alles uit de kast!

Een brede kijk op het onderwijs aan de universiteit

School(s) erfgoed

Op 24 april 2022 deed de Universiteitsbibliotheek naar jaarlijkse traditie mee aan Erfgoeddag. De tentoonstelling 'Alles uit de kast!' liet bezoekers kennismaken met het school(s) erfgoed aan de universiteit en was te bezichtigen tot 3 juni 2022. De tentoonstelling bevatte cursussen en geïllustreerde prijsboeken, studentenlinten, negentiende-eeuwse inschrijvingsregisters en een bijzondere microscoop; een rijke selectie uit de verschillende erfgoed- en archiefcollecties van deze instelling.

Samenwerking

Het Universiteitsarchief organiseerde deze editie, in nauwe samenwerking met studenten van de opleiding conservatie-restauratie (Faculteit Ontwerpwetenschappen). Vierentwintig studenten werkten mee aan de tentoonstelling en namen de ontsluiting van de objecten op zich. Hun missie? Elk met een object jong en oud aanspreken!

Bezoekers maakten kennis met het school(s) erfgoed van de universiteit

---

Daarvoor gebruikten ze zowel tekst als audioverhalen die moesten prikkelen, beklijven, inspireren en informatie bieden. Alle informatie kwam terecht in de blog Collectief Geheugen van de Universiteit Antwerpen. Het resultaat staat nog altijd online.

Voigtländer-microscoop uit 1906, gebruikt door Lieven Gevaert. Academisch Erfgoed, Bijzondere Collecties, Universiteit Antwerpen

Een greep uit de catalogus met notities.

Boekzaal

Onlinebibliotheek Boekzaal

Op 30 september 2021 ging prof. dr. Hubert Meeus op emeritaat. Als eminent ambassadeur voor de studie van het oude, handgedrukte boek heeft hij jarenlang in zijn onderzoek en in zijn lessen, zijn kennis over dit thema met lezers en studenten gedeeld.

Om de carrière van prof. Meeus te vieren werd de onlinebibliotheek Boekzaal gemaakt. Vakgenoten kropen in hun

pen en maakten beknopte notities over boekgeschiedenis, heuristiek en historische letterkunde.

Tot standkoming

Meer dan zestig onderzoekers uit Nederland en Vlaanderen stuurden teksten in. De bronnen die ze belichtten, kwamen uit een van de drie organiserende Antwerpse erfgoedbibliotheeken. Bijzondere Collecties van de Universiteit Antwerpen is er een van. Alle beschreven

bronnen werden volledig gedigitaliseerd – een manier om het onderzoek naar deze documenten te stimuleren.

De afdeling Bijzondere Collecties nam de leiding in het organiseren van een bijhorende tentoonstelling in de Universiteitsbibliotheek, met een selectie uit de eigen preciosa, alsook uit de bibliotheek van het Ruesbroecgenootschap en uit die van Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience.

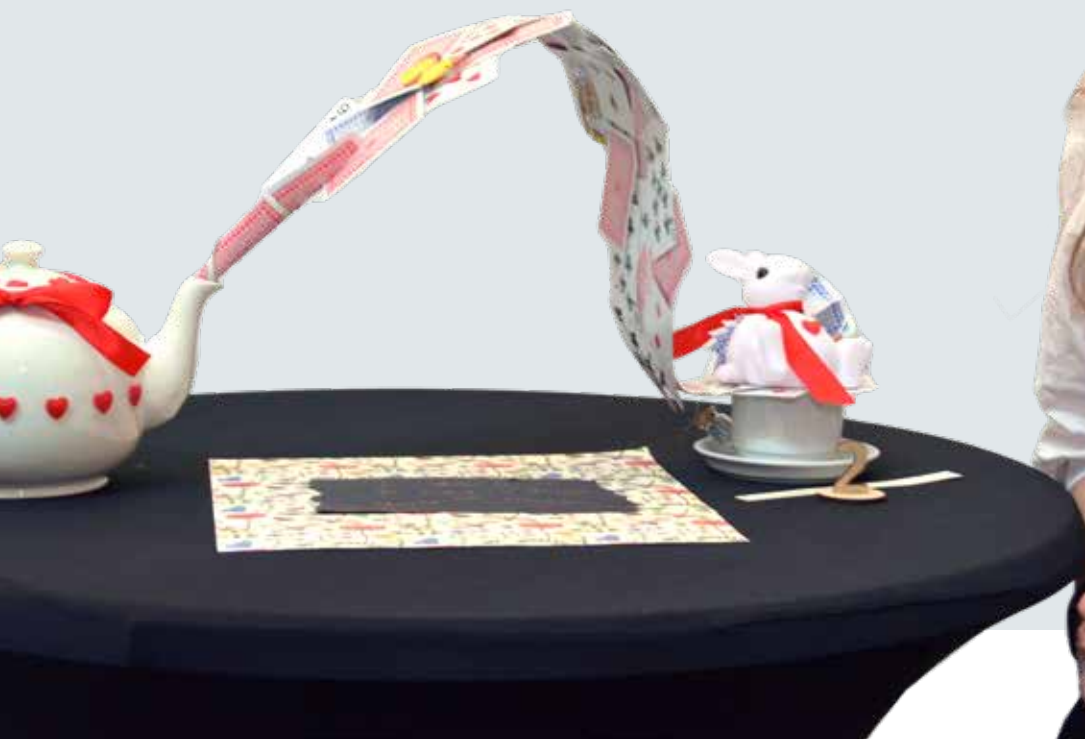

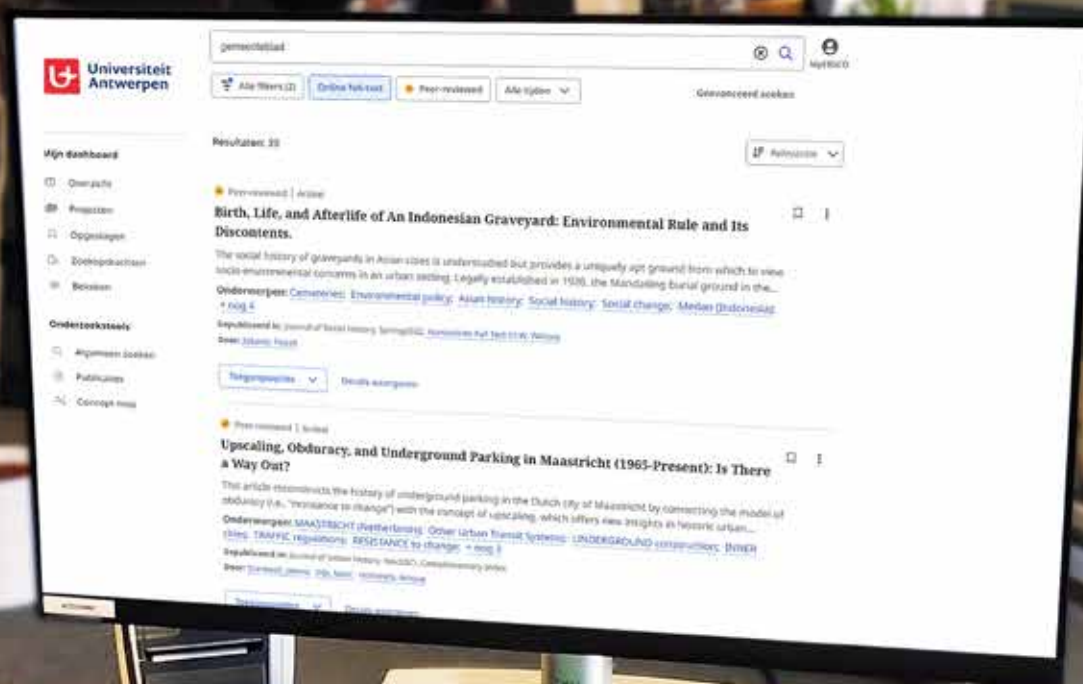
Arty Farty Library

Van 7 tot en met 15 april 2022 nodigde de bibliotheek iedereen uit op de Arty Farty Library-tentoonstelling. In deze expositie kon je in de bibliotheek van de Stadscampus 41 kunstwerken / knutselwerken bezichtigen, geïnspireerd op 41 boektitels en allemaal gemaakt door bibliotheekmedewerkers.

Als bezoeker werd je uitgedaagd om de juiste boektitel te koppelen aan de kunstwerken en kon je ook stemmen op je favoriete creaties. Collega Kim Beekmans won met haar prachtige creatie deze amicale wedstrijd. Voor haar werk 'De theepot', baseerde ze zich op het boek *Alice in Wonderland*.

De Discovery Service in een nieuw jasje

De Discovery Service is een zoekomgeving die je toelaat om in een beweging de hele bibliotheekcollectie te doorzoeken. Via de Discovery Service vind je boeken en tijdschriften in de catalogus, artikels in de databanken en publicaties van UAntwerpen-onderzoekers in de Institutional Repository. Het is een ideaal instrument om een overzicht te krijgen van wat er zoal beschikbaar is over een bepaald onderwerp.

Nieuwe interface en nieuwe services

Sinds kort heeft deze Discovery Service een vernieuwde interface. De belangrijkste wijziging is dat alle full text toegang samengebracht is onder één knop. Doorklikken naar de catalogus, een interbibliothecair leenverkeer-aanvraag plaatsen, etc. gebeurt vanaf nu allemaal via deze ene knop.

Het zoeken zelf blijft onveranderd, maar de hulp bij het zoeken is uitgebreid met een zogenaamde conceptmap, die terminologie en verbanden tussen termen visueel in kaart brengt. Daarnaast zijn de mogelijkheden voor een persoonlijk account uitgebreid. Nieuw is ook dat het nu mogelijk is om rechtstreeks vanuit de Discovery Service te chatten met de helpdesk van de bibliotheek.

Aankoop e-books

Uitbreiding collectie e-books

Elsevier is een van de grootste uitgevers van wetenschappelijke literatuur. In 2022 vernieuwden we onze overeenkomst, samen met de andere Vlaamse universiteiten en hogescholen in het Elektron consortium. Naast uitgebreide toegang tot de tijdschriften, regelt de overeenkomst nu ook toegang tot een erg ruime collectie aan e-books. De

universiteit heeft toegang tot de 'Freedom Collection e-Books'. Deze e-books bevatten wetenschappelijke literatuur over verschillende onderwerpen, waaronder wetenschap, technologie, gezondheid en sociale wetenschappen. De collectie wordt regelmatig bijgewerkt om de nieuwste ontwikkelingen en onderzoeken op deze gebieden weer te geven. Er is zo toegang tot bijna 20.000 e-books.

Meemoo: digitalisering glasplaatjes

In het kader van het Gecoördineerd Initiatief voor Vlaamse Erfgoeddigitalisering (GIVE-project) van het Vlaams instituut voor het Archief (Meemoo) werden ongeveer 170.000 glasplaatjes in meer dan dertig Vlaamse bewaarinstellingen toekomstklaar gemaakt met behulp van hoge resolutiedigitalisering. De glasplaatjes hebben een bijzondere historische waarde maar zijn gezien hun ouderdom vaak kwetsbaar en fragiel. Een adequate, digitale ontsluiting is daarom cruciaal.

Als partner in dit project leverden we twee collecties aan, goed voor vierduizend glaspositieven. Het gaat om fotografische dragers die bestaan uit een glazen plaat met daarop een fotografische emulsie.

In de zomer van 2022 werden alle glasplaten gereinigd. Ze kregen een basisregistratie in de online databank van *Meemoo*. Daarna werden de glaspositieven verpakt in zuurvrije

fourflaps en dozen, en kregen ze ook allemaal nieuwe barcodes. De digitalisering staat gepland voor 2023 en gebeurt door een externe partner.

Digitaal archief

Aanstelling digitale archivaris Een interview met Karolien Claes

Kan je het Universiteitsarchief in het kort voorstellen?

Het Universiteitsarchief is een jonge dienst, opgericht in 2017. We werken beleid uit en zien erop toe dat bestaande en toekomstige archieven, analoog en digitaal op deskundige wijze worden beheerd, geselecteerd en gearchiveerd.

In de periode 2017-2020 zijn een nieuw archiefmagazijn met een capaciteit van bijna 3.700 strekkende meter en een archiefverwerkingslokaal ingericht. Ook zijn de eerste stappen richting een e-depot gezet. De basisprocedures voor archiefverwerking, depotbeheer en raadpleging zijn op punt gesteld. Daarnaast zijn de eerste selectierichtlijnen op-

gesteld en werkten we archiefadviezen uit ter ondersteuning van het (digitale) informatiebeheer bij de universiteit.

Deze inspanningen maakten dat in juli 2021 het Universiteitsarchief het kwaliteitslabel 'Erkend Cultureel Archief' van de Vlaamse overheid ontving.

Wat is jouw taak als digitaal archivaris?

We werken vandaag allemaal digitaal en – net zoals bij papieren archief – is er informatie die we op lange termijn willen bewaren. Dit kan gaan over bestanden op een floppydisk/cd-rom, informatie in een mappenstructuur of bijvoorbeeld websites van de universiteit. De grote uitdaging ten opzichte van het papieren archief is toezien op de digitale duurzaamheid, zorgen dat de documenten

---

De grote uitdaging is toezien op de digitale duurzaamheid

---

doorheen de tijd leesbaar en interpreteerbaar blijven.

Hoe zal dit concreet aangepakt worden?

In de eerste plaats worden procedures en richtlijnen voor digitaal archief- en informatiebeheer uitgewerkt en wordt een eerste e-depotvoorziening opgezet binnen een pilootproject. Het project heeft ook aandacht voor het informatiebeheer en het overdragen en vernietigen van informatie uit actieve klassen van ons eigen departement. Daarnaast worden enkele digitale archieven verwerkt en overgedragen naar het e-depot.

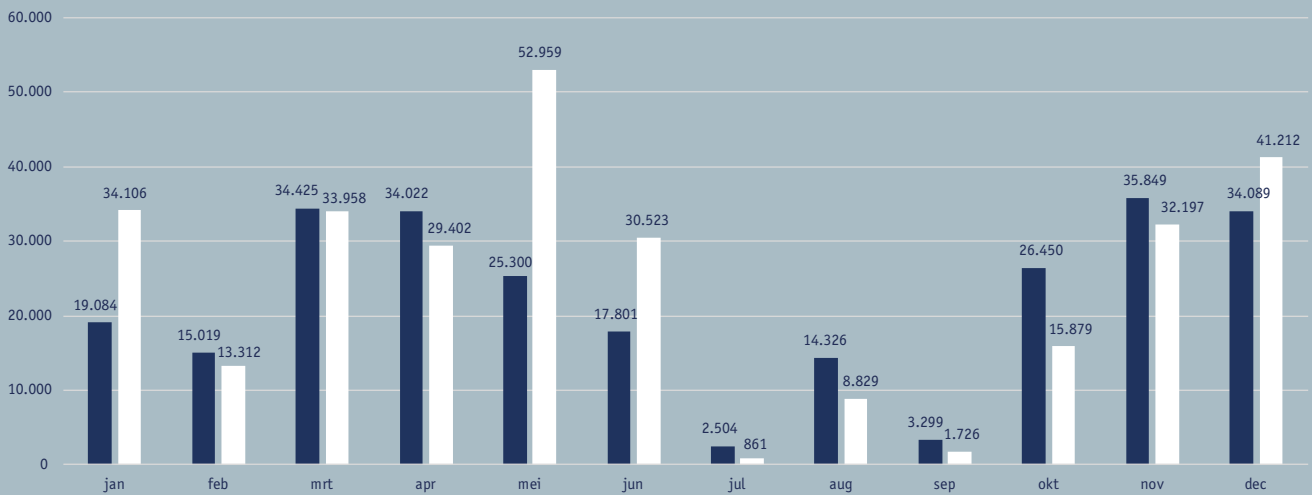

5 | PARTNER IN ONDERWIJS

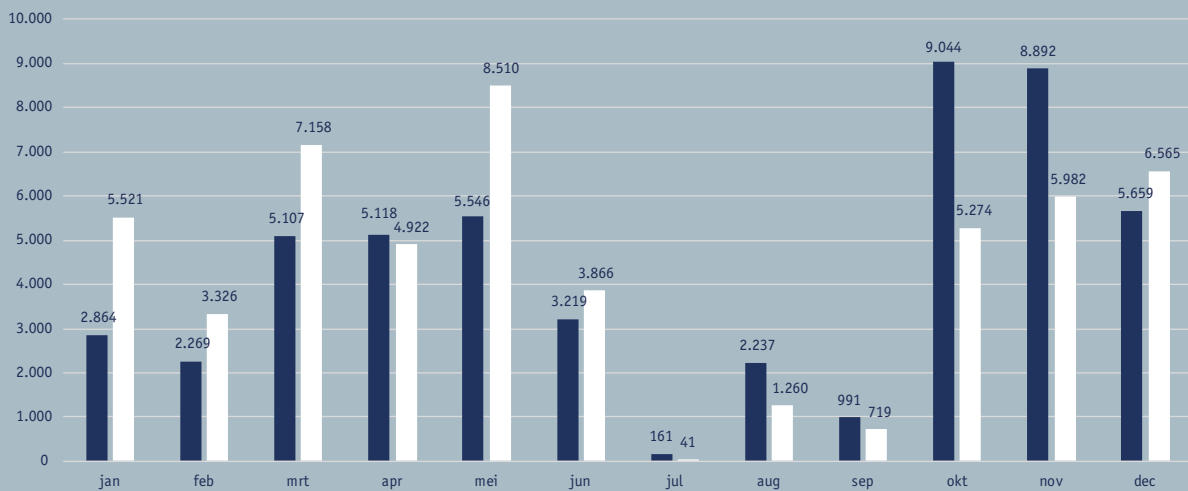
Take a Seat - aantal reservaties

2021 2022

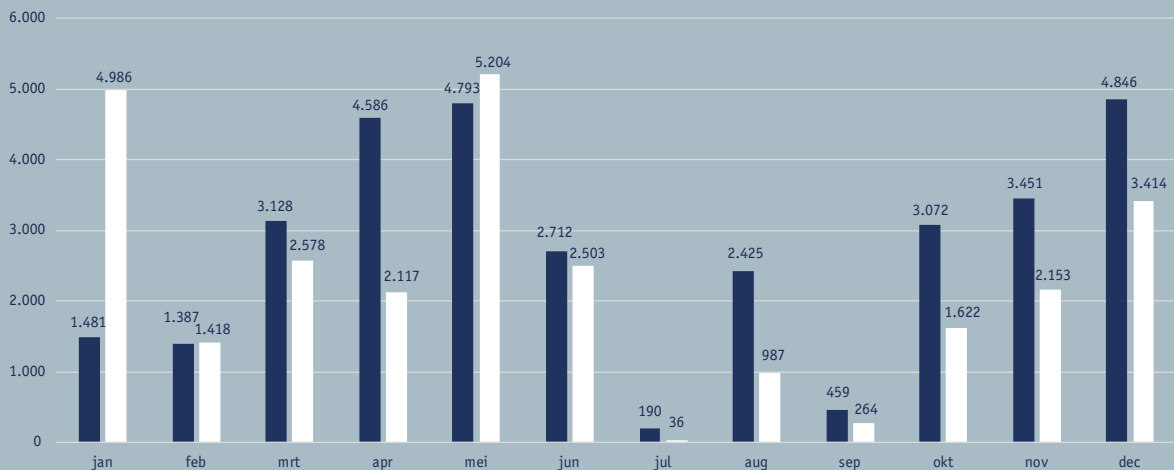
Stadscampus

Campus Drie Eiken

Campus Groenenborger

13.582 unieke gebruikers

98% studenten
1% personeel
1% externen

21.428 ingeschreven studenten april 2022

62% van de ingeschreven
studenten gebruikt Take a Seat
minstens 1 keer

Take a Seat: een gebruiksvriendelijk reservatiesysteem

Nood aan een reservatiesysteem

Iedereen kent wel het fenomeen van het handdoekleggen aan het zwembad of op het strand. Ook onze bibliotheken werden door dit fenomeen geteisterd, alleen werden de handdoeken vervangen door stapels boeken of cursussen. De frustratie bij de studenten, die tevergeefs naar de bibliotheek kwamen om te werken of te studeren, was dan ook groot.

Er was dringend nood aan een oplossing: een reservatiesysteem voor onze werkplekken en groepsworklokalen drong zich op.

Ontwikkeling Take a Seat

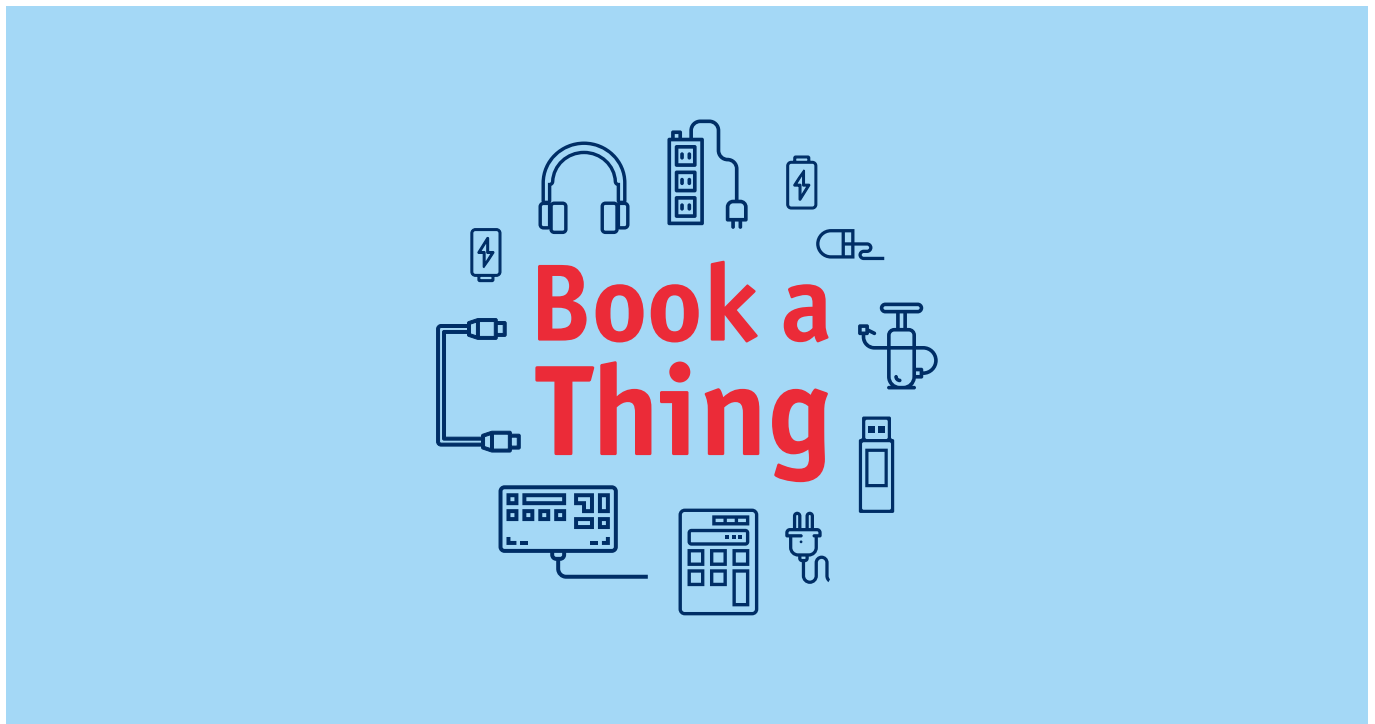
Door de uitbraak van de coronapandemie moesten we het aantal beschikbare werkplekken drastisch inperken, waardoor de vraag naar een reservatiesysteem plots heel dringend werd. Ons eigen ontwikkelteam Anet nam het voortouw en ontwikkelde daarom razendsnel een geschikte tool: Take a Seat.

**Anet ontwikkelde
razendsnel een geschikte
reservatietool: Take a Seat**

Take a Seat heeft ons een enorme dienst bewezen tijdens de pandemie, maar ook nu de maatregelen niet meer gelden, blijft het systeem nuttig. Wie een werkplek of groepslokaal nodig heeft, kan op voorhand reserveren en heeft gegarandeerd de gewenste plaats.

Book a thing

Aanbod leermiddelen en materialen

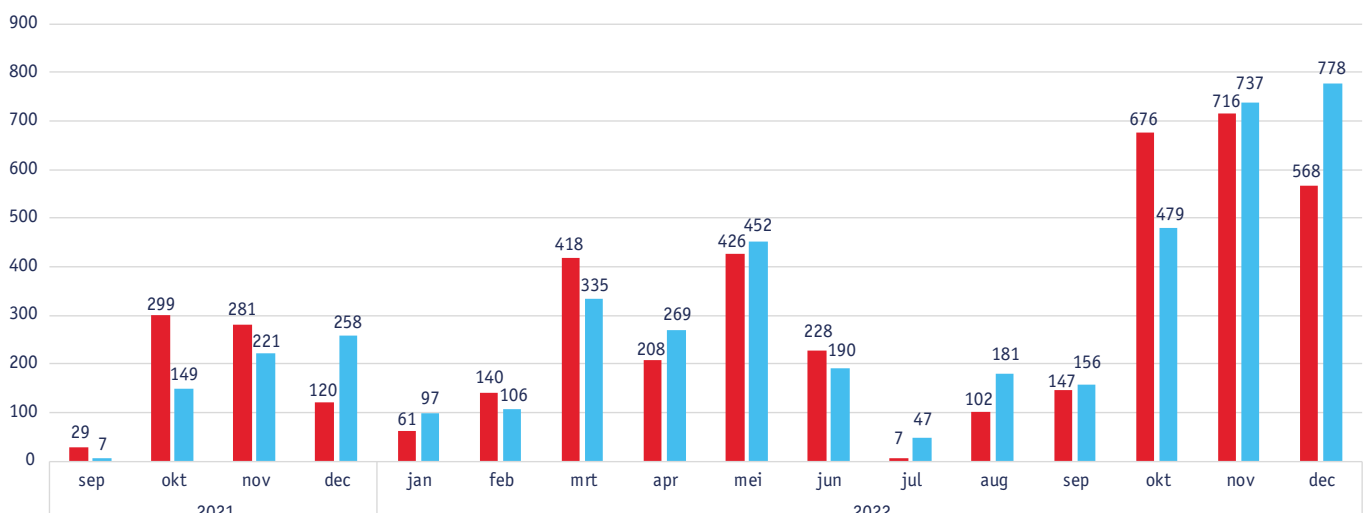
De materialen die de bibliotheek uitleent, gaan verder dan de klassieke boekmaterialen. We lenen bijvoorbeeld ook hoofdtelefoons, rekenmachines, preparatendozen en elektronicapakketten uit.

In het BibLab stellen we onder andere 3D-printers en een lasercutter ter beschikking. Het ontlenen van deze materialen gebeurde al jaren via ons regulier leensysteem voor boeken. Dit systeem is niet afgestemd op het aanbieden van leermiddelen en materialen.

Anet, het ontwikkelteam van het departement, zorgde daarom voor een digitale tool waarmee wij deze leermiddelen en materialen kunnen beschrijven en beheren. ‘Book a Thing’ biedt sinds september 2022 een online catalogus van alle materialen, die onze gebruikers zelf kunnen reserveren en beheren.

Campus Drie Eiken Campus Groenenborger

2021: 729 leenacties 2021: 635 leenacties
2022: 3.697 leenacties 2022: 3.827 leenacties

SkillsLab: De bibliotheek als plek om samen te oefenen

In de Biomedische bibliotheek op Campus Drie Eiken bieden we oefenmaterialen zoals microscopen, preparatendozen en anatomische modellen aan. We gaan daarnaast actief op zoek naar opportuniteiten om nog meer ondersteunend te werken.

**In overleg met
REVAKI richtten we
een SkillsLab in met
drie behandelafels**

In overleg met de vakgroep revalidatiewetenschappen en kinesithérapie richtten we een bescheiden SkillsLab met drie behandelafels in. Door de inrichting van deze oefenruimte in de bibliotheek kunnen studenten samen oefenen wanneer de praktijklokalen niet beschikbaar zijn. Elke tafel kan als groepswerkplek geboekt worden. Boxen met oefenmaterialen, zoals windels en goniometers, worden via de balie aangeboden. De bibliotheek zelf investeerde in een aangename inrichting van de ruimte, met warme kleuren en mogelijkheden om de privacy te waarborgen.

Digitale beelden: de bibliotheek vernieuwt

IIIF

Kostbare werken, oude drukken, erfgoedmateriaal, de bibliotheek stelt dit materiaal digitaal ter beschikking

voor onderwijs en onderzoek. Sinds 2022 maken we hiervoor gebruik van de internationale standaard IIIF, wat staat voor "International Image Interoperability Framework". IIIF biedt een gemeenschappelijk technisch kader voor de presentatie en uitwisseling van beeldmateriaal, ongeacht de bron of het formaat.

Het nut van IIIF ligt voornamelijk in het verbeteren van de toegang en het delen van digitale beelden. Met IIIF kunnen bibliotheken, musea en andere

instellingen die beelden bewaren hun collecties op een uniforme en gestandaardiseerde manier presenteren en beschikbaar stellen voor onderzoekers, studenten, ontwikkelaars en andere gebruikers.

Beschikbaarheid

In de catalogus van de bibliotheek vind je in het zoekresultaat nu ook de links naar de IIIF-resources. Het gaat in totaal om ca. 4.500 stukken uit de Bijzondere Collecties die nu makkelijk getoond, gedeeld en bewerkt kunnen worden.

Summer School Books and Culture

The Plantin Press and the Religious Book

In de zomer van 2022 vond de eerder door corona uitgestelde editie van de summer school plaats. Deze editie stond in het teken van de bekende Antwerpse drukker Christoffel Plantijn. De summer school was een samenwerking tussen het Museum

Plantin-Moretus, de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience en de Bijzondere Collecties van de Universiteitsbibliotheek Antwerpen.

Tijdens interessante lezingen en workshops lag de focus op de techniek, de inhoud en de context van het handgedrukte boek. Als kers op de taart gaf

Walter Melion, professor kunstgeschiedenis aan de Emory University in Atlanta, twee keynote lezingen.

De dertien deelnemers kwamen uit België, Nederland, Italië, Spanje, Duitsland, Litouwen, Estland, Rusland en de Verenigde Staten.

Open Access Week

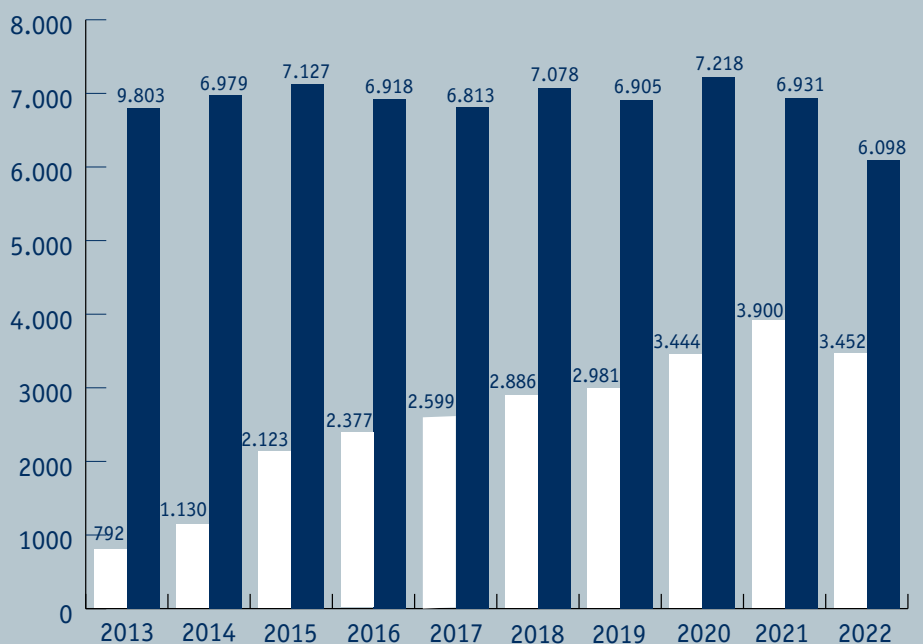
Van 24 tot en met 28 oktober 2022 vond de International Open Access Week plaats. In samenwerking met het Departement Onderzoek, Innovatie & Valorisatie

Antwerpen en verschillende faculteiten werkten we een programma uit van lezingen en workshops over Open Science. Daarnaast nodigden we studenten en

onderzoekers uit om een Open Access spel te spelen. Voor het maken van de opbergdoos voor het spel deden we beroep op het BibLab op Campus Groenenborger.

Aantal nieuw toegevoegde publicaties in de Institutional Repository

■ Totaal
 ■ Open Access

Studiedag over het belang van Art and Architecture Thesaurus® voor collectieregistratie

Interview met Karen Andree, dataexpert,
werkzaam bij Anet en Bijzondere Collecties

Vooraf: AAT is een meertalige standaardterminologie beheerd door het Getty Research Institute. Deze uitgebreide thesaurus is nuttig bij de beschrijving van velerlei objecten die met kunst of architectuur te maken hebben.

Kun je iets zeggen over locatie, aantal sprekers, aantal deelnemers van de AAT-studiedag?

De studiedag vond plaats op 3 mei op de Stadscampus in het Klooster van de Grauwzusters. We luisterden naar tien boeiende lezingen en een panelgesprek. Er waren honderd deelnemers. De interesse was nog groter, maar de capaciteit van de zaal was beperkt. Het verslag van deze dag is na te lezen op de website van FARO.

Waarom was het belangrijk om deze studiedag te organiseren? Wat was de relevantie van of de urgentie voor deze bijeenkomst?

Het inzetten van collectie-overkoepelende tools wordt steeds essentieel in (linked-) databeheer. Het belang en beheer van AAT is sterk onderbelicht omdat het een tool is die achter de schermen opereert. We zijn internationaal koploper met het Nederlands als tweede taal in AAT – dat oorspronkelijk in het Engels werd ontwikkeld. Die positie moeten we behouden.

Hoe komt het dat jij zo nauw betrokken was bij de organisatie van deze dag?

Ik had het idee voor de studiedag opgeworpen bij de werkgroep AAT

Vlaanderen-Nederland. Faro en KIK werden dan medeorganisators. Als AAT-specialist bij Anet en Bijzondere Collecties van de Universiteit Antwerpen vond ik het nodig om hierin het initiatief te nemen.

Wij zijn internationaal koploper. Die positie moeten we behouden

---

7 | IN BEELD

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Het is gedichtendag vandaag! Tijdens de poëzieweek posten we elke dag poëzie in de stories, rond het thema natuur. Bron: uit de bundel 'Haiku' van Herman Van Rompuy

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Geen ervaring, maar wel interesse in vinylsnijden of lasersnijden? Neem deel aan de workshop en zie hoe jouw ontwerp tot leven komt!

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Collega Stefan winst voor het tweede jaar op rij de 'Ugly Christmas Sweater Showdown', proficiat!

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Valentijn komt eraan! In onze lijst vind je muziekjes om helemaal in de mood te komen voor knuffels, lieve woordjes en romantische etentjes, samengesteld door uw bibliotheek die naast een liefde voor het boek een even grote liefde voor de Liefde koestert.

'Valentijn' beluisteren kan via de link in bio.

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Ook dit jaar zijn we de Warmste Bib! Weer haalden we onze haaknaalden boven om jullie van een last minute cadeautje te voorzien. We verkopen onze handgemaakte items voor de Warmste Week. Van bladwijzers en oorwarmers tot plantjes die je geen water hoeft te geven: we hebben voor iedereen iets in de aanbieding. Kom eens een kijkje nemen aan onze balies!

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Studenten Taal- en Letterkunde Sandy en Eoin deden mee aan de Arty Farty Library wedstrijd en winnen elk een paar UAntwerpen-socken!

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Wij spoken er even tussenuit. Happy Halloween!

uantwerpenbibliotheek

Walter De Mulder
Winnaar meeste uitleningen

uantwerpenbibliotheek Wij waren niet verbaasd toen uit onze statistieken bleek dat professor Walter De Mulder de meeste ontleningen op zijn naam mag schrijven. Proficiat!

Als bibliotheekadviseur is hij heel actief bezig met de collectie Taalkunde, en je kan hem veel spotten in de leeszaal Taal- en Letterkunde of bij de nieuwe aanwinsten.

Zijn Award krijgt een mooi plekje op zijn bureau, maar kan eventueel ook dubbel werk leveren als boekensteun!

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek De UAntwerpen organiseert voor het personeel een Keep Moving challenge: van 7 maart tot 3 april zo veel mogelijk sportminuten verzamelen. Ook wij doen mee, met wel 4 ploegen! Onze Mean Girls ploeg draagt vandaag alvast roze!

uantwerpenbibliotheek

Veel succes, Stien!

Stuur een berichtje naar de bibliotheek & steun je vrienden!

uantwerpenbibliotheek Wil je je vrienden een hart onder de riem steken tijdens de blok? Bezorg ons je aanmoediging in de reacties of via DM en hou vanaf volgende week onze infoschermen in de gaten!

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Op 6 februari viert Queen Elizabeth haar 70-jarig jubileum! Onze Boeken in de Kijker vieren mee. Familiefoto's, corgi's en kroonjuwelen, we hebben er boeken over: bekijk onze selectie aan de balie van de Stadscampus!

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Storm Eunice is onderweg. Pas op als je vanavond op stap gaat!

Lezen? Je vindt het boek hier: GES 93 H70 GOET 2012

8 | KERNCIJFERS

Organisatie

Locaties	4
Individuele werkplekken	1.609
Groepsworkplekken	124
PC-werkplekken	305
Uren per week open	271,5
VTE medewerkers	55,3
Uitgaven werking en personeel	4.186.795
Uitgaven publicaties	3.804.743

Fysieke collectie

Aantal titels gedrukte collectie	1.134.215
Aantal exemplaren gedrukte collectie	1.623.344
Aantal exemplaren in magazijn	962.106
Aantal exemplaren in leeszaal	459.566
Aantal archiefeenheden	45.749

Digitale collectie

Aantal e-books	42.042
Aantal databanken	134
Totaal elektronische collectie	64.157
Aantal archiefeenheden	1.000

Gebruik

Uitleningen	52.871
Bezoekers	521.458
Virtuele bezoeken website	232.319

Zoekacties

Aantal zoekacties bibliotheekstelsysteem	251.403
Aantal sessies bibliotheekstelsysteem	73.648
Aantal zoekacties digitaal platform	7.252
Aantal zoekacties Web of Science Core Collection	384.382

Raadplegingen/downloads

Databanken: Elsevier ScienceDirect	874.278
Databanken: Wiley Online Library	398.900
E-books	9.813
Artikels in elektronische tijdschriften	2.671.107

Interbibliotheecaire leen

Binnenkomende vragen	1.538
Uitgaande vragen	2.418

Bereik

Volgers op facebook: UAntwerpenBibliotheek	2.015
Volgers op instagram: UAntwerpenBibliotheek	722
Volgers op instagram: heritage.uantwerpen (Bijzondere Collecties & Archief)	1.213

Partner in onderwijs

Totaal aantal sessies rond informatievaardigheden	75
Totaal aantal uren besteed aan sessies rond informatievaardigheden	110

Partner in onderzoek

Aantal titels in Academische Bibliografie	171.171
Aantal tijdschriftartikels in Academische Bibliografie	103.912
Aantal open access tijdschriftartikels in Academische Bibliografie	22.823
Aantal titels toegevoegd in Academische Bibliografie in 2022	7.799
Aantal tijdschriftartikels toegevoegd in Academische Bibliografie in 2022	6.098
Aantal open access tijdschriftartikels toegevoegd in Academische Bibliografie in 2022	3.452

